

Budgetstrategi 2011

Indholdsfortegnelse

Syv grundpiller.....	s. 2
Indledning	s. 3
Signaler fra omverdenen	s. 4
Det økonomiske udgangspunkt for budget 2011-2013.....	s. 5
Rammeændringer fra opstart af budget 2011.....	s. 6
Likviditet	s. 15
Driftsbudgetterne/kompenserende besparelser.....	s. 16
Anlægsbudgetterne	s. 17
Demografi	s. 18
Jord og bygninger.....	s. 18
Høring / MED	s. 19
Lov- og cirkulæreprogram	s.21
Budgetbemærkninger	s. 21
Takster	s. 21
Forsyningsvirksomheder.....	s. 22
Tilskud, udligning og skatter	s. 22
KL's pris- og lønskøn.....	s. 22
Budgetkontroller i 2010.....	s. 22
Visioner og Mål	s. 23
Tilbud om deltagelse i de politiske partiers budgetmøder.....	s. 24
Budgetspørgsmål.....	s. 24
Ingen oversendelse af ufinansierede sager til budgetbeh.....	s. 24
Bilag 1 – Tidsplan for budgetprocessen	s. 25
Bilag 2 – Visioner og mål – skema	s. 28
Bilag 3 – Omprioriteringer – skema	s. 29
Bilag 4 – Prioritering af anlægsprojekter – skema.....	s. 30
Bilag 5 – Nye anlægsønsker – skema	s. 31

Budgetstrategien for 2011 er baseret på syv grundpiller:

1. Likviditeten opgjort efter kassekreditregelen skal genopbygges til et acceptabelt minimumsniveau på 350 millioner kroner. Genopbygningen skal i henhold til tidligere beslutninger være gennemført ultimo 2015.
2. En nødvendig forudsætning for at opnå den forudsatte kasseopbygning er, at der budgetteres med solide og realistiske overskud, både i 2011 og budgetoverslagsårene. Når der igen kommer gang i salget af jord og fast ejendom skal kasseopbygningen ske hurtigere. Under alle omstændigheder skal der holdes fast i, at kassen er re-etableret senest ultimo 2015.
3. Lånemuligheder forudsættes fuldt udnyttede, indtil likviditeten er genopbygget.
4. Skattesatserne skal fastholdes uændret på 25 procent indkomstskat, 25 promille grundskyld og 5 promille dækningsafgift af erhvervsejendomme.
5. Der kan ikke gives ufinansierede tillægsbevillinger. Ved budgetproblemer, skal de i første omgang modsvares af kompenserende besparelser inden for området. Hvis det ikke er muligt, skal de kompenseres af besparelser på andre områder.
6. De korrigerede budgettrammer på alle politikområder skal overholdes. Hvis det er ubetinget nødvendigt at forhøje budgettrammen på et område, skal Byrådet i forbindelse med en budgetopfølgning beslutte en tilsvarende reduktion på andre områder
7. Budgetstrategien ses i sammenhæng med effektiviseringsstrategien, som præciserer, at der skal arbejdes målrettet med effektiviseringer på alle områder, og herved sikres gevinster på mindst 30 mio. kr. årligt, svarende til knap 1 % af det samlede servicebudget.

De seks første punkter er uændrede forhold til sidste års budgetstrategi. Punkt nr. 7 er nyt.

Indledning

Udgangspunktet forud for budgetlægningen for 2011 er endog særdeles stramt, og det er meget vigtigt, at der her ved indgangen til en ny valgperiode fastlægges en langsigtet budgetstrategi, som kan bruges som pejlemærke også for de kommende års budgetter:

For det første er der i forbindelse med vedtagelsen af budget 2010 indsat en negativ reserve på 50 millioner kroner årligt hvert år fra 2011. Der skal findes budgetforbedringer på dette niveau – blot for at fastholde den balance, der fremgår af det vedtagne budget. I indstillingskrivelsen til 1. behandlingen af budget 2010 er det vedtaget at "budgetforbedringerne konkretiseres og specificeres i forbindelse med budgetstrategien for 2011. De må forventes at inddrage både drift, anlæg og finansiering".

For det andet er Næstved Kommunes likviditet efter kassekreditregelen stadig meget lav, og der er derfor behov for betydelige overskud i de vedtagne budgetter. Hvis målet om genopbygning af kassebeholdningen i 2015 skal opfyldes, må der som udgangspunkt budgetteres med årlige overskud på mindst 25-30 mio. kr. I det vedtagne budget er der et lille underskud på 1,3 mio. kr. i 2011, et lille overskud på 12,1 mio. kr. i 2012 og et underskud på 15,1 mio. kr. i 2013.

For det tredje er det en økonomisk og politisk realitet, at de statslige rammer for kommunernes budgetter vil være endog særdeles stramme i de kommende år. Det store underskud på statsfinansierne betyder, at der vil ske en klar stramning af Regeringens økonomiske styring af kommunerne. Selvom kommunerne i mange år har oplevet en stram økonomisk styring, er det dog en realitet, at serviceudgifterne år for år har været stigende. I de kommende år er det *ikke* realistisk, at denne udvikling fortsætter – der kan i bedste fald blive tale om absolut nulvækst, og krav om *reducerede* serviceudgifter i kommunerne kan på ingen måde udelukkes.

Økonomiudvalget lægger afgørende vægt på, at budgetstrategien for budget 2011 sikrer det nødvendige råderum for *hele* perioden. Det betyder, at der ikke lægges op til driftsudvidelser på nogen politikområder overhovedet, og at der samtidig på væsentlige politikområder, hvor der vurderes at være mulighed herfor, gennemføres nogle ganske mærkbare reduktioner. Samlet indebærer budgetstrategien, at rammerne for serviceudgifterne reduceres med 35 mio. kr. i 2011 – stigende til 60 mio. kr. i 2014. Herudover er der mulighed for at reducere de øvrige serviceområder, som ikke har målrettede reduktioner, med 1%, svarende til cirka 18-20 mio. kr. i råderum.

Budgetstrategien skal ses i tæt sammenhæng med Næstveds Effektiviseringsstrategi. Effektiviseringsstrategien fastsætter, at der skal tilvejebringes årlige effektiviseringer gennem digitalisering, omlægning af arbejdsgange, udbud og nye indkøbsaftaler, strukturændringer mm. på mindst 30 mio. kr., svarende til knap 1% af servicebudgettet årligt. Udgangspunktet i Næstved Kommune er, at gevinsterne ved effektivisering som hovedregel forbliver på de relevante politikområder, og dermed kan medvirke til at fastholde/udbygge serviceniveauet, selvom budgettet reduceres/ fastholdes uændret. Det kræver et stærkt fokus på effektiviseringer i hele

organisationen, og et stærkt fokus på at *alle* udgiftsområder kan styres. Det er fagudvalg, forvaltning og virksomheder, der gennem en skarp prioritering og styring skal sikre, at serviceniveauet i de kommende fire år kan fastholdes/udbygges trods en meget stram økonomisk ramme.

Der er flere af kommunens udgiftsområder, hvor loven beskriver mere eller mindre konkrete regler for hvilke ydelser borgerne har ret til/krav på. Det gør styringen af de delvist lovbestemte områder mere vanskeligt. Det er dog meget vigtigt at slå fast, at der IKKE er udgiftsområder i kommunen, hvor der ikke er mulighed for en kommunal udgiftsstyring. Erkendelsen af at et udgiftsområde er styrbart, er meget vigtigt i forhold til at udgifterne ikke løber løbsk på forskellige områder.

Der lægges op til at reducere nogle af udgiftsområderne på både drift og anlæg allerede fra starten af budgetlægningen, ved at rammerne reduceres. Det er herefter op til fagudvalgene at konkretisere og udmønte de reducerede rammer. Det er vigtigt at det synliggøres, at reduktionerne hænger sammen med blandt andet effektiviseringerne i kommunen, både på baggrund af statslige og egne initiativer.

Det er også afgørende for udsigterne for 2011, at der ikke opstår markante budgetproblemer på nogle af områderne i løbet af 2010. Eventuelle budgetproblemer vil skulle dækkes ind ved mindredgifter på øvrige områder. Herudover vil en hurtig effektivering af reduktionerne for 2011, kunne give en delvis effekt i 2010-budgettet.

Signaler fra omverdenen

Udmeldinger fra regeringen og anbefalinger fra KL

Budgetlægningen for 2011 vil blive meget påvirket af faktorer, der sker uden for Næstved Kommune. Den igangværende finanskriser tærer hårdt på de statslige finanser og den statslige balance. Regeringen har meldt ud, at der skal rettes på balancen i 2011. Der skal strammes op, og reduceres i de løbende udgifter. Kommunerne skal forberede sig på en meget stram aftale mellem KL og regeringen i juni måned. De foreløbige udmeldinger går på at kommunerne i bedste fald skal regne med en nulvækst i forhold til 2010. Det vil sige, at budgetterne bliver reguleret efter de forventede pris- og lønstigninger, men der bliver ikke plads og råd til at give kommunerne et løft til den kommunale service, som det har været tilfældet i de forgangne år.

Det kan allerede nu siges med stor sikkerhed, at de økonomiske rammer for 2012-2014 vil blive mindst lige så stramme som for 2011, og det er meget sandsynligt, at de vil blive endnu strammere. Økonomaftalen for 2011 vil blive forhandlet i en situation, som stadig er præget af økonomisk krise og dermed behov for i et vist omfang at føre en konjunktur-modløbende økonomisk politik. I de kommende år derimod, vil de seneste års underskud på statsfinanserne nødvendigvis skulle finansieres gennem en meget stram finanspolitik. Det må også vurderes som sandsynligt, at den politiske vilje til at føre en stram finanspolitik vil være mere markant efter et kommende folketingsvalg.

De stramme udsigter for hele perioden understreger kraftigt behovet for, at kommunen nu lægger en langsigtet økonomisk strategi, som holder for hele perioden. Hvis aftalen for 2011 skulle vise sig blive lidt mere lempelig end forventet, vil det finanspolitiske behov for yderligere opstramning blot blive endnu større, og kommunen vil dermed komme i en endnu mere vanskelig situation, hvis udgifterne ikke begrænses nu.

KL anbefaler på den baggrund kraftigt kommunerne at lægge en økonomisk strategi, der dækker hele 4-årsperioden.

Den økonomiske krise øger markant behovet for, at hver kommune selv frigør et råderum til nye initiativer.

Kommunens helt overordnede udfordring i den kommende valgperiode vil derfor være at få skabt et økonomisk råderum, som gør det muligt for byrådet at gennemføre prioriterede initiativer.

Det økonomiske udgangspunkt for budget 2011-2013

I forbindelse med godkendelsen af budget 2010 blev der ligeledes godkendt foreløbige budgetter for 2011-2013, de såkaldte overslagsår. Balancen i overslagsårene ser fra budgetstarten således ud:

Budget 2011: Underskud på 1,3 mio. kr.
Budget 2012: Overskud på 12,1 mio. kr.
Budget 2013: Underskud på 15,1 mio. kr.

I forbindelse med budgetlægningen for 2010 blev der indarbejdet en pulje til varige budgetforbedringer på -50 mio. kr. Den negative pulje forbedrer balancetallene i 2011-2014 med årligt 50 mio. kr. Uden de varige budgetforbedringer, ser balancetallene således ud:

Budget 2011: Underskud på 51,3 mio. kr.
Budget 2012: Underskud på 37,9 mio. kr.
Budget 2013: Underskud på 65,1 mio. kr.
Budget 2014: Underskud på 65,1 mio. kr.

Det er disse balancetal, der er det reelle udgangspunkt for budgetlægningen for 2011.

Med ovenstående underskud på balancen, er det tvingende nødvendigt at der fra starten af budgetlægningen gennemføres rammeændringer på både drift, anlæg og finansiering, for at få skabt, som minimum balance i de kommende års budgetter. Det er vigtigt at rammeændringerne gennemføres nu, og at der ikke ventes med at tage fat om den økonomiske ubalance til efter sommerferien.

RAMMEÆNDRINGER FRA OPSTART AF BUDGET 2011

Budgetrammerne korrigeres som det fremgår af nedenstående skema. Som udgangspunkt forudsættes der generelt effektiviseringer på alle områder, men der lægges ikke op til rammereduktioner på politikområder, hvor Næstveds udgiftsniveau ligger væsentligt under landsgennemsnittet. Det gælder for eksempel ældre, undervisning og kultur/fritid. Her forudsættes gevinsterne ved effektiviseringer at blive på områderne.

Drift - +=budgettilførsel, -=budgetreduktion

<i>I mio. kr.</i>	2011	2012	2013	2014
<u>Effektiviseringer</u>				
Statslige og egne initiativer	-4,0	-8,0	-12,0	-16,0
<u>Nøgletal</u>				
Dagpasning, 3,5% af nettobudget	-11,6	-11,6	-11,6	-11,6
Administration, 6% af lønbudget	-12,0	-12,0	-12,0	-12,0
Handicap og Psykiatri, takstbelagte områder 2-8%	-2,7	-5,4	-8,1	-10,8
Børn og Unge, takstbelagte områder 2-8%	-1,3	-2,6	-3,9	-5,2
Trafik og Grønne o. (ex. offentlig transport og vinterberedskab) 5%	-4,0	-4,0	-4,0	-4,0
<u>Arbejdsmarked</u>				
Stigende udgifter til førtidspension	10,0	20,0	30,0	40,0
Udgifter på landsgennemsnit	-5,0	-10,0	-15,0	-15,0
Driftsændringer i alt	-30,6	-33,6	-36,6	-34,6
- heraf serviceudgifter	-35,6	-43,6	-51,6	-59,6

Driftsændringer

Effektiviseringer – 4 mio. kr. i 2011

Ændringerne i nogle af politikområdernes driftsrammer sker dels med et argument om effektiviseringer, og dels med et argument om nøgletal i forhold til landsgennemsnittet. Der budgetteres med årlige budgetforbedringer som følge af effektiviseringstiltag på 4 mio. kr.

Det er vigtigt at understrege, at dette kun er en lille del af de samlede, forventede gevinster ved effektiviseringer. Effektiviseringsstrategien fastsætter som et forsigtigt mål, at der skal ske årlige effektiviseringer på mindst 30 mio. kr.

Hovedregelen i effektiviseringsstrategien er dog, at de gevinster, der kan opnås ved effektiviseringer forbliver på området. Herved fastholdes det stærkest mulige incitament for udvalg, forvaltning og decentrale virksomheder til at gennemføre effektiviseringer, og dermed være i stand til at forøge serviceniveauet trods uændret budget eller fastholde serviceniveauet trods et reduceret budget. Det er muligt gennem strukturrationaliseringer, digitalisering, omlægning af arbejdsgange, bedre indkøbsaftaler osv. at opnå effektiviseringsgevinster på alle områder.

For indkøbspolitikken er der fastsat den særlige bestemmelse, at 75% af gevinsterne ved indgåelse af nye indkøbsaftaler som hovedregel medgår til styrkelse af kommunekassen/central prioritering, mens 25% forbliver på de enkelte områder. De årlige gevinster ved indkøbs- og udbudspolitikken har været opgjort for nye udbud afholdt siden 2007, og udgør pt. 27,3 mio. kr. Selvom der har været fokuseret på de mest "lavthængende frugter" først, og det derfor bliver stadig sværere at opnå store gevinster gennem indkøbs- og udbudspolitikken, vurderes det realistisk, at alene indkøbs- og udbudspolitikken i den kommende fire-årsperiode vil kunne sikre den forudsatte budgetforbedring på 4 mio. kr. Det forudsætter dog, at de 75% af gevinsterne, der som udgangspunkt bruges til central prioritering, øremærkes til denne budgetforbedring og ikke bruges til at dække andre huller. Det er en opstramning i forhold til gældende praksis, hvor gevinsterne ved indkøbspolitikken løbende er fordelt til andre politikområder. Der er dog allerede budgetteret med gevinster fra indkøbspolitikken på godt 6 mio. kr. i de kommende år. Hovedparten af de årlige gevinster forventes at kunne høstes i 2010 og delvist i 2011.

Udover gevinster ved indkøbspolitikken kan det også i enkelte andre situationer efter en konkret vurdering være relevant at effektiviseringsgevinster fører til budgetreduktioner, og dermed en budgetforbedring. Det forudsætter dog, at der er tale om centralt besluttede og koordinerede initiativer.

I forbindelse med økonomiaftalen for kommunerne for budget 2009 blev der indarbejdet en forudsætning om at kommunerne gennem effektiviseringer mm. skal frigøre ressourcer til kommunal service for 1 mia. kr. i 2009 (15 mio. kr. i Næstved), 2 mia. kr. i 2010 (30 mio. kr.), 3 mia. kr. i 2011 (45 mio. kr.), 4 mia. kr. i 2012 (60 mio. kr.) og 5 mia. kr. i 2013 (75 mio. kr. i Næstved). Staten har bundet sig til at anvise statslige initiativer for hhv. 0,5 mia. kr. (7,5 mio. kr. i Næstved) i 2010, 1,1 mia. kr. (16,2 mio. kr.) i 2011, 1,8 mia. kr. (26,5 mio. kr.) i 2012 og 2,5 mia. kr. (37,5 mio. kr. i Næstved) i 2013.

En del af de statslige initiativer/forslag kan dog allerede være indført/rationaliseret/effektiviseret i Næstved, hvorfor der kun budgetteres med en direkte effekt på 4 mio. kr. i 2011. En del af de øvrige effektiviseringer skal dog kædes sammen med nøgletalargumentet nedenfor.

De konkrete rammeændringer på driften foretages som udgangspunkt på de udgiftsområder, hvor Næstved ligger forholdsvis tæt på eller over landsgennemsnit i nøgletal. Det gælder Dagpasning, Administration, Handicap og Psykiatri, Børn og Unge samt Trafik og Grønne områder.

Som udgangspunkt for nøgletalssammenligningerne anvendes de senest tilgængelige regnskabstal, dvs. tal fra regnskab 2008. Nøgletal er egnet til at give en strømpil for udgifterne på et bestemt område sammenlignet med andre kommuner, men skal anvendes med forsigtighed.

Dagpasning -11,6 mio. kr. årligt fra 2011

Området ligger på niveau 99,4 i forhold til landsgennemsnittet i ECO-nøgletal, regnskab 2008. Der skal altid udvises forsigtighed med sammenligning af nøgletal, men grundlæggende må det vurderes, at nøgletal for daginstitutionsområdet har en høj grad af sammenlignelighed.

Dagpasning er blevet delvist skånet i de seneste par budgetlægninger, hvor hovedparten af de af forvaltningen fremførte reduktionsforslag er "købt tilbage" i forbindelse med budgetforliget. Det medfører alt andet lige et mindre pres på området end på eksempel Undervisning og Ældre, som ligger noget under landsgennemsnittet i nøgletallene.

Området reduceres med 3,5% af nettobudgettet på 332,0 mio. kr. (i 2010-priser). Reduktionen er på 11,6 mio. kr. netto i 2011. Når der tages højde for 25% forældrebetaling, svarer reduktionen til brutto 15,5 mio. kr. årligt. Udvalget konkretiserer og udmønter reduktionen, herunder synliggør serviceniveauet på området med den reviderede budgetramme.

Efter reduktionen er området nede på et nøgletal på 96 i forhold til landsgennemsnittet, under forudsætning af at de øvrige kommuner ikke har reduceret udgiftsniveauet på Dagpasning. Hvis det er tilfældet, vil Næstveds nøgletal ligge højere end 96 for 2012. Når området er reduceret med 3,5%, er nøgletallet for Dagpasning lidt over niveauet for Undervisning, og fortsat noget over Ældreområdet's nøgletal.

Børneudvalget skal derfor lægge budgettet for politikområdet "dagpasning" indenfor en samlet ramme, som er 3,5 % reduceret i forhold til 2010. Økonomiudvalget lægger vægt på, at der for at indfri besparelseskrauet sker en tydelig, politisk vedtaget servicereduktion. En grønthøsterbesparelse, som blot øger presset på de enkelte institutioners budgetter, bør undgås. Økonomiudvalget anmoder Børneudvalget om at vurdere hvilke initiativer, der er nødvendige for at reducere budgettet – herunder fx effektiviseringer og strukturrationaliseringer, reduktioner i åbningstid og normeringsændringer. Specielt anmodes Børneudvalget om at vurdere muligheden for at holde sommerferielukket i både dagtilbud, SFOer og klubber i hele juli måned, dog sådan at der fortsat er et pasningstilbud på et mindre antal institutioner.

Økonomiudvalget lægger vægt på, at der i 2011 sker den nødvendige tilpasning af den samlede udgiftsramme, så den herefter kan holdes stabil i hele byrådsperioden.

Administration – 12,0 mio. kr. i 2011

Området ligger på niveau 102,7 i forhold til landsgennemsnittet i ECO-nøgletal, regnskab 2008. Budget 2010 er på niveau 94,8. Der er dermed stor forskel på regnskabstallene og budgettallene. Området er præget af store forskelle i konteringspraksis mm. – og sammenligninger skal derfor tages med meget stort forbehold. Der vil i K5-regi blive foretaget en lidt mere dybtgående benchmarking mellem de fem store sjællandske bykommuner, men resultatet heraf ventes først at foreligge sidst på foråret.

Det administrative område er reduceret kraftigt i budgettet siden opstarten af den nye kommune i 2007. Selvom budgetterne er reduceret, er de faktiske udgifter over landsgennemsnit i nøgletallene.

Administrationens lønbudget reduceres med netto 12 mio. kr. årligt fra 2011 og med varig virkning. Det svarer til 6% af lønbudgetterne. Det giver en balanceforbedring på et tilsvarende beløb i forbindelse med budgetlægningen. Derved afdrages det

oparbejdede underskud på 39 mio. kr., der er på administrationens selvforvaltningsaftale. En stor del af dette underskud skyldes dels direkte og afledte omkostninger ved fusionsprocessen, og dels at lønudgifterne ikke kunne reduceres i det hastige tempo, som administrationens budgetter er blevet siden 2007.

Besparselsen kommer oven i, at nogle forvaltninger og stabe skal reducere i personalet for 2010 for at overholde indeværende års budget.

Når en stor besparelse på lønbudgettet skal udmøntes på meget kort tid, kan besparelsen ikke alene ske ved effektiviseringer, naturlig afgang og allerede indgåede fratrædelsesaftaler. Det vil derfor blive nødvendigt at afskedige medarbejdere som en konsekvens af denne besparelsesplan.

Besparelsesplanen betyder en reduktion af administrationens lønbudget, som svarer til ca. 37 fuldtidsstillinger.

Antallet af ansatte i administrationen er faldet en del siden kommunesammenlægningen:

- 2006 (regnskabstallene for de fem kommuner + antal overførte fra amterne): 701,64
- 2007: 666,20 fuldtidsansatte
- 2008: 647,80 fuldtidsansatte
- 2009: 640,90 fuldtidsansatte

Reduktionerne i lønbudget for 2010 og denne besparelsesplan betyder det, at administrationen fra 2011 vil have lige omkring 600 fuldtidsansatte.

Reduktionen i administrationen vil betyde bortfald af opgaver, funktioner og projekter samt serviceændringer over for borgere, decentrale virksomheder, administrationen og politikere.

Administrationens lønbudgetter reduceres med ca. 15,4 mio. kr. Dette svarer i fuldtidsstillinger til 36,55 stilling, da gennemsnitslønnen for en fuldtidsstilling i administrationen er 420.000 kr. (inkl. pension, feriegodtgørelse mv.). Af den samlede besparelse på de 15,4 mio. kr. reserveres 3 mio. kr. til kommunaldirektørens disposition til fremme af fratrædelse og omstilling i administrationen.

Der er fortsat mange effektiviseringsgevinster at hente i administrationen. Både gevinster, som følge af egne initiativ og gevinster som følge af statslige afbureaukratiseringsprojekter mm. Med effektiviseringsstrategien sættes der nu et forstærket fokus på effektiviseringer. Selvom der kan og bør opnås effektiviseringer alle steder i kommunen, er potentialet ikke mindst til stede på det administrative område.

Handicap og Psykiatri – 2,7 mio. kr. i 2011 samt Børn og Unge – 1,3 mio. kr i 2011 (de takstbelagte områder)

Udgifterne til Handicap og Psykiatri ligger på niveau 99,1 i nøgletal i forhold til landsgennemsnittet, regnskab 2008. Det opgjorte udgiftsbehov ligger 4% over landsgennemsnittet.

På Børn og Unge ligger udgifterne på niveau 105,1 i forhold til landsgennemsnittet, regnskab 2008. Det opgjorte udgiftsbehov i Næstved ligger også højt, nemlig på 115,1.

Set i forhold til udgiftsbehovene ligger udgifterne altså relativt lavt i Næstved.

Budgetforslaget udarbejdes ud fra den forudsætning, at der i Region Sjælland aftales fortsatte 2% årlige reduktioner på de takstbelagte områder i hele perioden. Tilsvarende bestræbelser er også i gang i andre regioner, så selvom det ikke nødvendigvis er samme reduktions-niveau er det realistisk at regne med en generel 2%-reduktion.

Der har i 2009 og 2010 været en 2% reduktion af de takstbelagte områder (tidligere amtsområder), hvor kommunerne i Region Sjælland har været enige om at reducere taksterne med 2%. Det vurderes at der er stemning for at videreføre denne reduktion i denne budgetperiode, hvorfor det allerede nu reguleres i de to områders budgetter. Når 2%-reduktionen i taksterne gennemføres, medfører det både en reduktion i kommunens egne udgiftsbudgetter og en reduktion i budgetterne til køb af pladser i andre kommuner, da de bliver 2% billigere.

Områderne fremskrives selvfølgelig fortsat med den almindelige pris- og lønfremskrivning.

2%-takstnedsættelserne svarer til en reduktion på 1,4 mio. kr. årligt i udgifter til betaling af pladser i andre kommuner på Handicapområdet og netto 1,3 mio. kr. (brutto 3,3 mio. kr.) på nedbringelse af kommunens egne budgetter på Handicapområdet, som dermed giver en takstnedsættelse til de kommuner, der køber pladser i Næstveds institutioner. I alt giver det en reduktion i 2011 på netto 2,7 mio. kr. og i 2012 på netto 5,4 mio. kr. (2010-priser) på Handicapområdet.

På Børn og Unge-området medfører 2%-takstnedsættelsen en reduktion på 0,9 mio. kr. i 2011 til nedbringelse af kommunens egne budgetter, som dermed giver en takstnedsættelse til de kommuner, der køber pladser af Næstveds institutioner. Herudover reduceres udgifterne til køb af pladser i andre kommuner på 0,4 mio. kr. i 2011. Samlet reduceres 1,3 mio. kr. i 2011. Udvalget konkretiserer reduktionen.

Det takstbelagte område under Handicap/Psykiatri og Børn & Unge er en del af det såkaldte specialiserede socialområde. Der er stor fokus på udgifterne til det specialiserede socialområde på landsplan. De har været markant stigende de senere år. Det specialiserede socialområde dækker i Næstved Kommune primært Handicap og Psykiatri og Børn og Unge, men også en lille del af Sundhed. Staten har ekstraordinært tilført kommunerne et bloktilskud på 800 mio. kr. i 2009 og 2010 (og frem). Beløbet svarer til 11,8 mio. kr. i Næstved, som er tilført områderne varigt efter

følgende fordeling – i forbindelse med budgetkontrollen i 2009 og budgetlægningen for 2010:

- Handicap og Psykiatri 6,318 mio. kr.
- Børn og Unge 4,866 mio. kr.
- Sundhed 0,616 mio. kr.

Det varige løft af det specialiserede udgiftsområde vil ikke blive gentaget i forbindelse med dette års økonomiaftale. Staten har tilkendegivet at den fremtidige udgiftsstyring af området skal skærpes, og væksten skal holdes nede på samme niveau, som på de øvrige kommunale områder. Hvis den store vækst forsættes på området, vil kommunerne skulle finansiere merudgifterne på de øvrige store serviceområder.

Der er i alle 5 regioner i Danmark iværksat analyser af det specialiserede socialområde med tilhørende initiativer, der skal bremse udgiftsvæksten. Der er tale om, at man såvel administrativt som politisk skal håndtere disse områder som styrbare ud fra fastlagte serviceniveauer og stram administrativ praksis.

Det er nødvendigt at kigge på både de mange sager og de meget dyre enkeltsager, som niveaumæssigt ligger på priser, som er mangedoblede i forhold til det gennemsnitlige.

Det er de fleste steder lykkedes at styre de takstbelagte områder, mens det til gengæld ikke med succes har kunnet gennemføres i forhold til de ydelser, som ligger ud over de normale takster. Det drejer sig primært om det, som alt efter lokale forhold kaldes særtakster/tillægsydelser, enkeltmandsprojekter eller differentierede takster.

Det er nødvendigt med en stram styring både i forhold til kommunale, private og regionale tilbud. Dette løses bedst i samarbejde mellem kommunerne i Region Sjælland.

Det er anbefalingen, at alle ydelser vedrørende såvel indhold som pris skal fremgå af tilbudsportalen. Dette er forudsætningen for at opnå styring og budgetmæssig sikkerhed på området.

Udgiftsudviklingen skal styres i visitationen og overvåges i takt med visitationen, således at der løbende er et overblik over, hvad den enkelte bevilling betyder for den aktuelle og den fremtidige økonomi.

Hvis man forsøger at dykke ned i årsagerne til den kraftige udgiftsvækst på det specialiserede udgiftsområde, har mange kommuner svært ved at forklare præcist, hvorfor udgifterne er steget så meget. Er det fordi der er flere, der henvises til et specialtilbud? Er denne udvikling begrundet, eller skyldes den, at der sker et skred i kommunens visitationspraksis? Er priserne på anbringelsesstederne steget, eller er det fordi kommunen selv henviser til andre – og dyrere – tilbud?

Udgiftsstyring på det specialiserede socialområde bør gives høj prioritet i det nyvalgte byråd i de kommende år. Hvis ikke der kommer styr på udgifterne til det specialiserede socialområde, sker der to ting. For det første vil byrådet i de

kommende år tvinges ud i tilbagevendende besparelser. For det andet vil byrådet ikke have et råderum til at gennemføre politisk prioriterede initiativer.

Det er afgørende at de vedtages tydelige politiske målsætninger om serviceniveau på det specialiserede socialområde, så der i højere grad kan rammestyres på områderne.

Trafik og Grønne områder – 4 mio. kr. i 2011

Området ligger på niveau 106,4, når der sammenlignes med landsgennemsnittet i regnskab 2008. Det er væsentligt over de øvrige serviceområders nøgletal. Området reduceres derfor med 5% i 2011. Reduktionen er varig. Dog undtages budgetterne til offentlig transport (Movia) og vinterberedskab. De 5% beregnes at nettobudgettet på 80 mio. kr. (2010-priser), og svarer til 4 mio. kr. i varig budgetreduktion. Hvis der korrigeres for udgiftsbehov i ECO-Nøgletal, ligger niveauet på 112 i forhold til landsgennemsnittet. Nøgletal for området skal tolkes med stor forsigtighed, da forskelle i organisation, konteringspraksis mm. kan spille en betydelig rolle.

Udvalget konkretiserer og udmønter reduktionen, herunder synliggør serviceniveauet på området med den reviderede budgetramme.

Arbejdsmarkedsområdet + 5 mio. kr. i 2011

Der foretages også rammeændringer på Arbejdsmarked. Der lægges en pulje på 10 mio. kr. årligt ind til imødegåelse af stigende udgifter til førtidspension, hvor der årligt er en stigning i den kommunale andel af udgifterne. Stigningen skyldes, at den statslige refusionsprocent på nytillkendte førtidspensioner kun er på 35%, mens den for gamle tilkendelser er 50% eller 100%. Kommunerne kompenseres løbende herfor via balancetilskuddet.

Traditionelt har Næstved Kommune – ligesom de fleste andre kommuner ikke budgetteret eksplicit med stigende udgifter til førtidspension i budgetoverslagsårene. Budgettet er så at sige tilført for et år af gangen i forbindelse med vurderingen af økonomiforhandlingerne – ud fra den betragtning, at der altid er en række usikkerheder omkring bloktilskud i overslagsårene. Den nye praksis, der nu indføres, er dog mere præcis og korrekt.

Beløbet afsættes nu, men skal sammenholdes med de centrale skøn og vurderinger i forbindelse med aftalen om kommunernes økonomi i juni. Herunder ligeledes i forhold til den økonomiske compensation (via bloktilskuddet), som kommunerne får i forbindelse med aftalen.

Puljen på 10 mio. kr. årligt (stigende med 10 mio. kr. årligt) skulle gerne sikre, at kommuneaftalen ikke medfører merudgifter på arbejdsmarkedsområdet, som det har været tilfældet de senere år.

Merudgifterne til puljen skal delvist finansieres inden for området, ved at Næstved-udgifterne og dermed måltallene gradvist nærmer sig landsgennemsnittet. Byrådet har på baggrund af rapporteringen fra den særlige Task Force samt en budgetanalyse om arbejdsmarkedsområdet præciseret målsætningen, om at udgifterne til arbejdsmarkedsområdet skal ligge på eller under landsgennemsnittet. Det er nu

fastsat, at målet skal nås senest i 2013. Der budgetteres hermed, hvilket vil sige en reduktion af budgetterne på 5 mio. kr. i 2011, 10 mio. kr. i 2012 og 15 mio. kr. fra 2013. Tallene kan justeres i forbindelse med kommuneaftalen i juni.

De øvrige udgiftsområder ligger i ECO-nøgletal noget under gennemsnittet i udgifter i Regnskab 2008:

- Undervisning, niveau 94,7
- Ældreområdet, niveau 88,8
- Kultur og Fritid, niveau 76,4
- Natur og Miljø, niveau 89,7
- Sundhed, niveau 94,3

Anlægsreduktioner

Der er i forbindelse med 2010-budgettet vedtaget store anlægsbudgetter i de kommende år. En del af anlægsbudgetterne er "bundet" af tilskud og lånedispensationer i forhold til kvalitetsfundsområderne samt lånedispensation til den østlige fordelingsvej. Der er dog fortsat store anlægsbudgetter i de kommende år. Der skal reduceres 15-20 mio. kr. i de årlige anlægsbudgetter til forbedring af balance i det samlede budget.

Mio. kr.

Politikområde	2011	2012	2013	2014
Administration	-2,0			
Undervisning	-10,0	-5,0	-7,0	
Kultur og Fritid	-1,0			
Miljø	-2,0	-1,0	-1,0	
Trafik	-4,0	-8,0	-6,0	
Ejendomme	-1,0	-1,0	-1,0	
I alt	-20,0	-15,0	-15,0	-50,0

Udvalgene prioriterer anlægsprojekterne ud fra de reducerede anlægsrammer for 2011, 2012 og 2013. Fra 2014 lægges der op til en mere grundlæggende ny prioritering, hvor der er større mulighed for omprioritering mellem områderne. Der holdes dog fast i nogenlunde samme overordnede ramme, som for 2011-2013, på 160 mio. kr. netto, når der ses bort fra jord og bygninger. En videreførelse af rammen på 160 mio. kr. medfører en reduktion på cirka 50 mio. kr. i forhold til det anlægsbudget, der indtil videre er gældende for 2014. Der fastlægges et samlet ti-årigt anlægsbudget.

Næstved Kommune har fået tilsagn om at låne yderligere 50 mio. kr. i 2010 til anlæg af den østlige fordelingsvej. Det kommunale nettobudget fastholdes uændret, idet den forbedrede låneadgang bidrager til at sikre en hurtigere gennemførelse. Renter og afdrag af lånene i 2010 og 2011 indregnes i det samlede budget til den østlige omfartsvej, således at de samlede afsatte nettoudgifter til projektet ikke overstiger det, der i dag er afsat i budgettet.

Den ekstra låneadgang, som kommunen har fået tilsagn om vedrører kun 2010. Der synes dog grund til at forvente, at der senere kan opnås en forbedret låneadgang også for de kommende års investeringer i fordelingsvejen.

Hertil kommer, at en yderligere udskydelse af Næstved Arena i 1-2 år kan overvejes i forbindelse med budgetvedtagelsen. I det nuværende investeringsprogram er der afsat 100 mio. kr. fordelt på 2014 og 2015.

Det er på den baggrund den store reduktion i anlægsrammen for 2014 skal ses.

Finansiering

De varige budgetforbedringer inden for Finansiering indarbejdes gennem øgede indtægter på grundskyld, og på øget låntagning i 2011. Der har været budgetteret forsigtigt på begge indtægtsområder i overslagsårene i forbindelse med budgetlægningen for 2010.

Boligejernes grundværdier er beskyttet mod drastiske stigninger i forbindelse med skattestoppet. Grænsen for grundværdibeskatningen hæves dog årligt med den gennemsnitlige vækst i udskrivningsgrundlaget tillagt 3 procent-point. For 2011 regnes der foreløbig med en vækst i grundlaget for beskatning af grundskyld på 5,7%. Det var vurderingen i efteråret 2009. Det må forventes at KL nedjusterer skønnet for udskrivningsgrundlaget i foråret 2010. En vækst på 5,7% vil alt andet lige give en merindtægt på 12-13 mio. kr. i grundskyld i 2011. Med baggrund i den forventede nedsættelse af skønnet i foråret, regnes kun med en budgetforbedring på 10 mio. kr. i 2011. For de efterfølgende år regnes der med en indtægtsstigning på 5 mio. kr. om året. Det forudsætter at loftet for grundskyldsberegningen ikke indhentes af de vurderede grundværdier. Det er der i øjeblikket ikke udsigt til.

Der er i det oprindelige budget 2011 budgetteret med at låne 14 mio. kr. til skolebyggeri og kvalitetsfond. Det er forsigtigt budgetteret ud fra de seneste års gode lånevilkår for kommunerne, og i betragtning af kommunens store anlægsbudget i de kommende år. Der budgetteres derfor på nuværende tidspunkt med 10 mio. kr. yderligere i 2011. Det kan derimod ikke forventes at de lempelige lånevilkår fortsætter i de efterfølgende år, hvorfor der holdes fast i låneforudsætningen på 14 mio. kr. i 2012 og frem. Det afgøres først til juni 2010, hvilke lånemuligheder kommunerne tilbydes i 2011 ved indgåelse af kommuneaftalen.

Mio. kr.	2011	2012	2013	2014 og frem
Grundskyld	-10,0	-15,0	-20,0	-25,0
Lån	-10,0	0	0	0
Finansiering i alt	-20,0	-15,0	-20,0	-25,0

NY BALANCE EFTER RAMMEÆNDRINGER

Mio. kr.	2011	2012	2013	2014 og frem
<i>Korrigeret udgangspunkt</i>	<i>51,3</i>	<i>37,9</i>	<i>65,1</i>	<i>65,1</i>
<u>Driftsændringer:</u>				
Arbejdsmarked	5,0	10,0	15,0	25,0
Serviceudgifter	-35,6	-43,6	-51,6	-59,6
Anlægsændringer	-20,0	-15,0	-15,0	-50,0
Finansieringsændringer	-20,0	-15,0	-20,0	-25,0
NY balance (råderum)	-19,3	-25,7	-6,5	-44,5

Den nye balance viser et beskedent overskud, og dermed kasseopbygning på 19 mio. kr. i 2011. Det er med de nuværende forudsætninger og økonomiske vilkår acceptabelt. De stramme vilkår i 2011 skyldes delvist, at der er budgetteret med en tilbagebetaling for indkomstskat vedr. indkomståret 2008 med netto cirka 40 mio. kr. Kommunen valgte selvbudgettering i 2008 med et for højt udskrivningsgrundlag. Det skal nu efterreguleres. Det er i øvrigt på lige fod med mange andre kommuner, som ligeledes skød for højt (blandt andet på baggrund af indtægtsskøn fra KL). De noget større overskud i 2012 og 2014 skal bidrage til den tiltrængte kasseopbygning i de kommende år.

Det er fortsat nødvendigt at have fokus på effektiviseringer og rationaliseringer i budgetprocessen for at fastholde, og måske øge ovenfor nævnte overskud på tilrettede budgetter.

Hvis der skal tilvejebringes et større råderum til tværgående prioritering og eventuelt større kasseopbygning, kan der reduceres med 1% på de servicebudgetter, der ikke er reduceret specifikt ifølge ovenstående. Det svarer til cirka 18-20 mio. kr. i yderligere råderum.

Likviditet

Næstved Kommune har fortsat en lav og sårbar likviditet. Det seneste års store indsats for at få vendt den negative retning på likviditeten, er der dog foreløbige lykkedes. Det betyder, at kommunens gennemsnitslikviditet er på ca. 55 mio. kr. ved udgangen af 2009. Det er fortsat meget lavt, men pilen peger den rigtige retning. Budgettet for 2010 er vedtaget med et overskud på 33 mio. kr. Med forudsætning om budgetoverholdelse, peger likvidetsprognosen på at gennemsnitslikviditeten er oppe på cirka 95 mio. kr. ved udgangen af 2010. Det er godt og stabilt, men næppe nok til at kommunen ikke fortsat er sårbar overfor store, pludselige ændringer i økonomien.

Det er afgørende at der holdes fast i målet om en gennemsnitslikviditet på 350 mio. kr. om 5-6 år. I modsat fald, vil kommunen jævnligt skulle vedtage akutte hovsa-besparelser på de store serviceområder, eller blive nødsaget til at droppe den fortsatte udvikling af kommunen inden for mange forskellige områder.

	Ultimo likviditet (inkl. deponerede midler)	Gennemsnitslikviditet for de seneste 12 mdr. (ekskl. deponerede midler)
31. december 2004	184,6	415,6
31. december 2005	161,7	356,2
31. december 2006	74,7	193,7
31. december 2007	-51,6	91,7
31. december 2008	-40,9	51,7
30. april 2009	-100	21,1
31. december 2009	-76,1	55,0
31. december 2010, progn.		Cirka 95

Næstved Kommune har pr. 1/1- 2010 i alt deponeret 58,9 mio. kr. 33,6 mio. kr. er deponeret i forbindelse med et sale- and lease-back arrangement på bygning 102 på Næstved Kaserne. Aftalen udløber i 2013. Herudover deponeres 23,9 mio. kr. i forbindelse med kommunens salg af vejbelysningen. Deponeringen frigives i 2028. Den sidste del af deponeringen på 1,4 mio. kr. vedrører en deponering fra nogle af de gamle kommuner, hvor der blev deponeret "overskudslikviditet". Deponeringen frigives i 2012.

Gennemsnitslikviditeten har været støt, og drastisk faldende fra udgangen af 2004 (i de fem gamle kommuner) til ultimo april 2009, hvor et lavpunkt blev nået. Her var gennemsnitslikviditeten nede på kritiske 21 mio. kr. Kurven er siden, ved en stor og vedvarende indsats, blevet vendt og er nu på vej i den rigtige retning.

Hvis gennemsnitslikviditeten skal genopbygges som forudsat, skal der herudover opnås ganske betydelige ubudgetterede anlægsindtægter, fx ved salg af jord udover det forudsatte, salg af kommunale ejendomme, ejerandele eller andre aktiver. I den nuværende konjunktursituation er det urealistisk eller i hvert fald meget vanskeligt.

Driftsbudgetterne/kompenserende besparelser

Driftsbudgetterne for 2010, og de efterfølgende år er tilpasset det udgiftsniveau, som Næstved kan finansiere i den nuværende økonomiske situation. Det er derfor af afgørende betydning, at budgetrammerne overholdes på de enkelte politikområder. Hvis der lokaliseres nye budgetproblemer, skal der findes kompenserende besparelser på området, så de oprindelige rammer overholdes. Disse *omplaceringer* skal synliggøres i skemaet i bilag 3, og være en del af udvalgsbehandlingen af budgetforslaget. I helt ekstraordinære tilfælde, kan Direktionen foreslå, at der skal kompenseres for merudgifter på andre politikområder.

De bevillinger, der bliver besluttet i forbindelse med budgetkontrollerne i 2010, skal have varige virkninger. Det vil sige, at eventuelle tillægsbevillinger skal fuldt kompenseres ved modsvarende tillægsbevillinger på samme eller andre områder. Herved vil budgetforligets punkt 1 om ingen tillægsbevillinger også blive overholdt for de kommende år. På nogle områder (primært Arbejdsmarked, men også Børn og Unge, Handicapområdet samt Vidtgående specialundervisning) er der særlige

udfordringer forbundet med at rammestyre (høj grad af lovstyring). Forvaltningen sikrer en skærpet budgetstyring på disse områder.

Der kan ikke som tidligere anvendes gevinster ved f.eks. indkøbspolitikken til at kompensere for merudgifter inden for området. Indkøbsgevinsterne skal tilfalde kommunekassen, som oprindeligt vedtaget (med 75%, resten bliver på områderne).

Nøgletal

Næstved Kommunes beregnede *udgiftsbehov* ligger over *ressourcegrundlaget* (muligheder for skatteindtægter og øvrige indtægter). Det medfører, at kommunens *ressourcepres* ligger over 100 og er dermed ugunstigt stillet i forhold til finansiering af udgifterne. Det er derfor nødvendigt at ligge på et serviceniveau, der ligger under landsgennemsnittet.

Overordnede nøgletal 2009

	Køge Kommune	Roskilde Kommune	Holbæk Kommune	Slagelse Kommune	Næstved Kommune	Gns. for 5 kommuner	Region Hovedst.	Region Sjælland	Hele landet
Udgiftsbehov pr. indb.	99,3	94,6	100,2	107,5	99,1	100,1	100,3	100,0	100,0
Ressourcegrundlag pr. indb.	104,0	99,9	97,5	104,0	94,5	100,0	107,0	98,7	100,0
Ressourcepres	95,5	94,6	102,8	103,4	104,9	100,2	93,8	101,3	100,0

Anlægsbudgetterne

Der blev udarbejdet et anlægsbudget frem til 2017 i forbindelse med budgetlægningen for 2010. Det foreløbige anlægsbudget for 2011 er på brutto 204 mio. kr. og netto 142 mio. kr. inkl. jord og bygninger. Ekskl. jord og bygninger udgør det netto 164 mio. kr. Det ligger på samme niveau i 2012 og 2013. Som tidligere omtalt, er der nødvendigt at reducere anlægsniveauet med 15-20 mio. kr. i de kommende år, for at opnå balance i kommunens budget.

Fagudvalgene skal komme med oplæg til et revideret anlægsbudget ud fra de justerede rammer. Herudover skal anlægsprojekterne prioriteres inden for hvert politikområde. Det nye prioriterede anlægsbudget må ikke være højere beløbsmæssigt i hvert af årene, end de korrigerede rammer. Fagudvalgene kan dog lave udgiftsneutrale flytninger inden for politikområderne som fagudvalget har ansvar for. Der udarbejdes noter til det reviderede anlægsbudget, hvor de specifikke anlægsprojekter beskrives. Skemaet i bilag 4 skal benyttes til anlægsprioriteringen. Alle forslagene holdes indtil 1. behandlingen af budgettet i 2010-priser.

For 2011-2013 tages der udgangspunkt i det eksisterende anlægsbudget (fra budget 2010-vedtagelsen). Der tages dog højde for de korrigerede rammer på nogle af politikområderne. For 2014 og frem lægges der op til en mere fri prioritering, hvor nye projekter mv. kan ønskes indarbejdet i anlægsbudgettet. Udvalgene skal fremsende ønskerne til budgetseminaret. Eventuelle nye projekter skal være grundigt beskrevet, og begrundet i skemaet bilag 5.

Demografi

Det foreløbige befolkningstal pr. 1. januar 2010 er 81.106 indbyggere. Det er 95 flere indbyggere end befolkningsprognosens forudsigelser. Der var regnet med en befolkningsvækst på 68 indbyggere i løbet af 2009. Den faktiske stigning fra 2009 til 2010 blev på 163 indbyggere, svarende til en vækst på 0,2%. Væksten fra 2008 til 2009 var på 222 indbyggere, svarende til en vækst på 0,3%. Væksten fra 2007 til 2008 var til sammenligning 599 indbyggere, svarende til 0,75%. Fra 2006 til 2007 var væksten på 849 indbyggere, svarende til 1,1% og fra 2005 til 2006 på 838 indbyggere, svarende til 1,1%.

Der udarbejdes en ny befolkningsprognose, som danner grundlag for en automatisk tilretning af budgetterne på Undervisning, Dagpasning og Ældre ud fra de tidligere vedtagne og anvendte principper. På Undervisning udregnes den samlede budgetregulering ud fra antallet af børn, men budgettildelingen til skolerne er med udgangspunkt i antallet af klasser. På Dagpasning er tildelingen til daginstitutionerne med udgangspunkt i antallet af børn i de forskellige aldersklasser (0-2 og 3-5 årige). På Ældreområdet er tildelingen til de fire distrikter med udgangspunkt i antallet af ældre i de forskellige aldersklasser, dog korrigeret for at ældre bliver friskere og mere selvhjulpne i forhold til tidligere år. Budgettildelingen som følge af demografien sker både i opadgående og nedadgående retning. Der sammenlignes med den befolkningsprognose, der dannede grundlag for budget 2010. Den nye befolkningsprognose er færdig medio april 2010.

Der reguleres i forhold til de budgetter, der blev indarbejdet ved sidste budgetlægning. De konkrete økonomiske konsekvenser af den nye befolkningsprognose beregnes når prognosen er udarbejdet og fremgår efterfølgende af de berørte områders specielle bemærkninger for 2011.

I den eksisterende befolkningsprognose er der regnet med et samlet befolkningstal på 81.269 pr. 1/1-2011, 81.936 pr. 1/1-2012 og 82.947 pr. 1/1-2013.

Befolkningsprognosen baserer sig på boligudbygningsplanen, samt en række antagelser om fødsler, dødsfald, flytninger mv. Erfaringsmæssigt har langt den største fejkilde været boligudbygningen. I den nuværende situation forudsættes der en meget langsom boligudbygning, hvorfor befolkningsvæksten også forventes at blive meget begrænset.

Jord og bygninger

Jordforsyningsbudgetterne er kraftigt nedjusteret i løbet af 2008 og 2009, både for 2008, 2009 og for budget 2010. Det meget kraftige stop for salg af jord er hermed aktualiseret i kommunens budgetter. I forbindelse med 2010-budgettet blev overslagsårene også tilrettet, men der er fortsat en budgetteret forventning om overskud i de kommende år, specielt i 2010 og 2011. De eksisterende budgetforudsætninger kan ses nedenfor med nettovirkningen for balancen.

- = forventet indtægt, + = forventet udgift

Mio. kr.	2010	2011	2012	2013
Byggemodning	5,0	23,5	20,5	7,5
Køb af jord	27,6	16,2	0,0	75,0
Salg af jord	-31,0	-49,7	-26,9	-33,6
Optagne lån, jord	-23,4	-13,8	0,0	-63,8
Salg af ejendomme	-22,2	-5,1	0,0	0,0
Næstved Kaserne	-7,2	-7,4	0,0	0,0
I alt	-51,2	-36,3	-6,4	-14,9

Herudover er der budgetteret med afdrag på lån, som vil ændre sig, hvis optagelsen af lån til jordforsyning ændrer sig.

Der er altså fortsat nogle indtægtsforudsætninger i de kommende års budgetter, med forventning om salg af både jord og bygninger. For 2010 vedrører halvdelen af jordkøbsbudgettet køb af jord til den østlige fordelingsvej. Det samlede indtægtsbudget til salg af ejendomme for 2010 er på 22,2 mio. kr. Heraf vedrører cirka 15 mio. kr. salg af Herlufsholmhjemmet.

Hvis salgsbudgetterne neutraliseres, vil det medføre at kommunens drifts- og/eller anlægsbudget skal reduceres mindst tilsvarende, for at holde de budgetterede kasseoverskud.

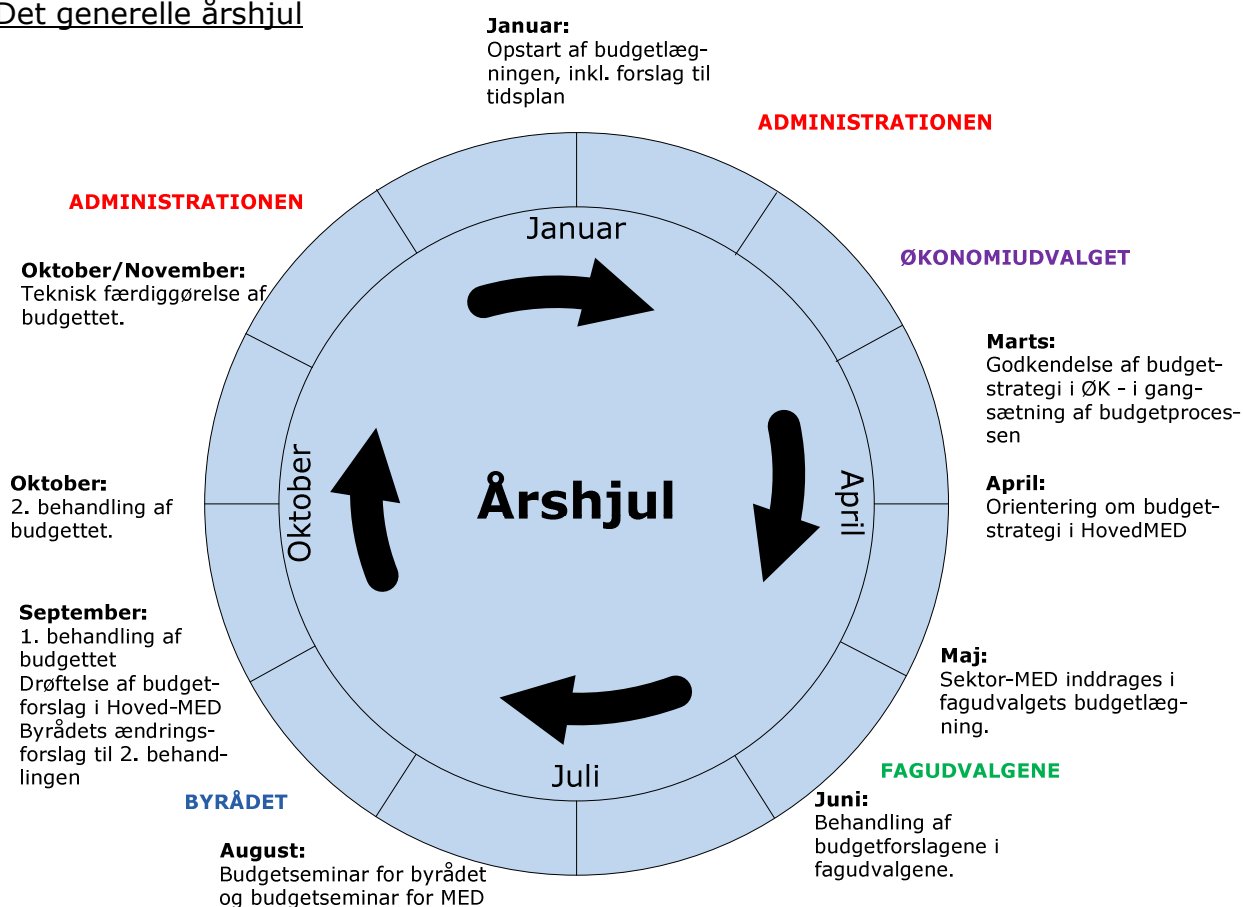
Til sammenligning blev der netto solgt for 23 mio. kr. jord og bygninger i 2009. Heraf vedrører cirka 17 mio. kr. salg af jord til ældreboligerne på Symfonien.

Der udarbejdes noter til jordforsyningsbudgettet. Jordforsyningsbudgettet for 2011-2014 vurderes i forbindelse med de to budgetkontroller pr. 1/4-10 og pr. 1/8-10.

Høring / MED

Det er meget vigtigt at MED-organisationen bliver inddraget i budgetprocessen. Det gælder både i forhold til at blive informeret, og blive hørt i de forskellige faser af budgetlægningen.

Det generelle årshjul

MED-organisationen skal inddrages løbende i budgetprocessen. Hoved-MED får en præsentation af Budgetstrategien på første møde efter vedtagelsen, herunder en gennemgang af den konkrete tidsplan for budgetlægningen for 2011.

Der afholdes et minibudgetseminar den 26. august 2010 for alle medarbejderrepræsentanter i Hoved-MED og centrale Virksomheds-MED. Her præsenteres status for budgetlægningen på det tidspunkt. Indholdet bliver stort set det samme, som på byrådets budgetseminar, og grundlæggende baseret på samme materiale.

Repræsentanter for HovedMed inviteres til at orientere om medarbejdernes synspunkter på byrådets budgetseminar den 30. august 2010.

Umiddelbart efter at økonomiudvalget har fremlagt forslag til 1. behandlingen og inden byrådets 1. behandling afholdes et møde i Hoved-MED.

Herudover vil Hoved-MED løbende og efter behov blive orienteret om status og udviklingen i budgetlægningen gennem foråret og efteråret.

Høring

Høringsprocessen i budgetlægningen bliver igen i år på budgethjemmesiden. Her vil alle interesserede have mulighed for at afgive høringssvar fra april til

budgetvedtagelsen i oktober. Det forudsættes at MED-organisationen ligeledes benytter sig af muligheden for at afgive hørings svar til budgettet via hjemmesiden.

Budgetmaterialet vil løbende blive opdateret på budgethjemmesiden.

Hørings svar, der er afgivet senest (ca. 10) dage før fagudvalgsbehandlingen kan indgå i fagudvalgsbehandlingen. Dato for den afsluttende fagudvalgsbehandling (i juni måned) fremgår af tidsplanen i bilag 1. Økonomikonsulenterne sikrer, at høringsbidrag fra relevant Virksomheds-MED og Hoved-MED sendes med dagsordenen ud. Opmærksomheden henledes i øvrigt på, at hørings svarene ligger på hjemmesiden.

Lov- og cirkulæreprogram

Der foretages den årlige gennemgang af ændringer i kommunens økonomi som følge af lov- og cirkulæreprogram. Kommunerne modtager en kommenteret oversigt over ændringerne, suppleret med de vurderede økonomiske konsekvenser for kommunerne som helhed. Alle ændringerne gennemgås af Økonomiforvaltningen og fagforvaltningen i fællesskab. Der foretages en specifik vurdering af de eventuelle økonomiske konsekvenser for Næstved Kommune. Hvis det ikke er muligt at give en vurdering af de lokale økonomiske konsekvenser af lovændringen, anvendes gennemsnitsbetragtningen for kommunerne som helhed (Næstved andel af bloktilskuddet, ca. 1,47%). Der fastsættes en bagatelgrænse på 0,01% af nettobudgettet pr. politikområde. Det vil sige, at hvis lovændringen medfører ændring i kommunens bloktilskud på f.eks. under 45.000 kr. på Ældreområdet; under 25.000 kr. på Børn og Unge eller under 10.000 kr. på Kultur og Fritid, ses ændringen som værende under bagatelgrænsen. Bagatelgrænsen indføres for at administrationen ikke skal bruge unødigt meget tid på at vurdere lovændringen, som ikke har de store økonomiske konsekvenser. Lov- og cirkulæreændringerne vurderes hver for sig. Direktionen tager stilling til de enkelte ændringer i lov- og cirkulæreprogram den 4. august 2010 og genbehandler konsekvenserne af lov- og cirkulæreprogrammet den 8/9-10. På det tidspunkt har forvaltningen haft bedre mulighed for at beregne og beskrive konsekvenserne. Ændringerne godkendes i Økonomiudvalget.

Budgetbemærkninger

De specielle bemærkninger til de enkelte politikområder udarbejdes, så de er klar i en foreløbig udgave til fagudvalgets behandling af budgetforslaget til juni 2010. Den udgave, der offentliggøres til budgetseminaret i august, er tilrettet med konsekvenser af lov- og cirkulæreprogrammet mm.

Takster

Der udarbejdes forslag til takster på de forskellige politikområder samtidig med det øvrige budgetarbejde i foråret. Taksterne forelægges fagudvalget ved behandlingen i juni 2010. Der forelægges et samlet forslag til takster for økonomiudvalget og byrådet til 1. behandlingen.

Forsyningsvirksomheder

Der skal ikke udarbejdes budgetforslag for Vandforsyningen og Kloakforsyningen, som er blevet selskabsdannet fra 2009.

Det er derfor kun affaldshåndtering og rottebekæmpelse, der har et mellemværende med Næstved Kommune. Forrentning af mellemværende fastsættes til 3,1%, svarende til månedsgennemsnittet for alle stats- og realkreditobligationer, januar 2010.

Tilskud, udligning og skatter

Det er svært at forudsige udviklingen af budgettets indtægtsside på nuværende tidspunkt. Borgernes indkomster for 2009 er ikke gjort op endnu. Vi skal et godt stykke ind i 2010 før der er et nogenlunde sikkert grundlag at arbejde videre med. Indkomståret 2008 er opgjort. Den endelige afregning kendes til maj. Der er dermed ikke et bedre grundlag at vurdere skatteindtægterne på end ved budgetlægningen for 2010.

Befolkningstallet pr. 1. januar 2010 er nu kendt. Det blev 95 personer højere end befolkningsprognosen forudsagde. Det kan medføre ændringer på både skatteindtægter, tilskud og udligning. Der foretages en beregning af konsekvenserne i løbet af sommeren 2010, hvor der er et meget bedre grundlag at gøre det på.

Næstved Kommune valgte statsgaranti for skatter og tilskud i 2009 og 2010. Der er dermed ikke en regulering i 2012 og 2013. I 2008 valgte kommunen selvbudgettering, hvorfor der bliver en regulering i 2011. Der er umiddelbart budgetteret med en tilbagebetaling af både bloktilskud og indkomstskat i 2011, men der kan blive behov for at regulere beløbet i forbindelse med denne budgetlægning.

KL's pris og lønskøn

KL nyeste bud på pris- og lønskøn er udsendt i marts 2010. Gennemsnitsstigningen fra 2010 til 2011 er nedjusteret fra 2,9% til 1,8%. I overslagsårene er nedjusteringen på 2,9% til hhv. 2,0% og 2,2%. Ændringer i vækstprocenterne vil som gennemsnit blive kompenseret over bloktilskuddet.

Budgetkontroller i 2010

I 2009 blev der gennemført to store budgetkontroller, nemlig pr. 1. april og pr. 1. august. De grundige budgetkontroller er værdifulde for den økonomiske styring i kommunen. Specielt den første budgetkontrol pr. 1. april er vigtig, både af hensyn til økonomivurderingen i det igangværende budgetår, hvor der er gået et halvt år siden budgettet blev godkendt, og i forhold til det kommende budgetår.

Budgetkontrollen pr. 1. april 2010 gennemføres som en fuld, omfattende budgetkontrol, hvor alle politikområderne gennemgås og vurderes af både direktører, fagchefer, økonomikonsulenter og fagforvaltning.

Der gennemføres ikke, som sidste år, en fuld budgetkontrol pr. 1/8, men kun en særlig opfølgning på kritiske områder pr. 1/8-10. De øvrige områder bliver kun

underlagt én samlet budgetkontrol, nemlig pr. 1/4. Det besluttes, som udgangspunkt ved budgetkontrollen pr. 1/4, hvilke områder, der er kritiske. Den politiske behandling og godkendelse af resultatet af den særlige opfølgning pr. 1/8 gennemføres samtidig med 1. behandlingen af budgettet. Resultatet af budgetkontrollen skal foreligge til budgetseminaret ultimo august 2010.

Erfaringerne fra 2008 og 2009 viser, at der bliver givet relativt mange bevillingsændringer ved budgetkontrollerne. Det tydeliggøres, at det faste udgangspunkt er, at budgetterne skal overholdes. I særlige tilfælde kan det blive nødvendigt at give bevillingsændringer. Bevillingsændringerne skal samlet set være udgiftsneutrale, så der er behov for at få synliggjort de steder hvor udgifterne bliver mindre end budgetterne, og der hvor kommunen får flere indtægter end budgetteret.

Når der synliggøres budgetproblemer på de enkelte områder, skal der beskrives kompenserende besparelser inden for politikområdet (eller i nogle tilfælde inden for udvalgets område). Dette gælder ikke nødvendigvis på Arbejdsmarkedsområdet, hvor der er særlige forhold knyttet op til budgetterne.

Hvis den samlede behandling af budgetkontrollen pr. 1/4-10 medfører beslutning om bevillingsændringer for 2011, indarbejdes de i områdernes budgetter inden fagudvalgsbehandlingen (hvis muligt), ellers inden budgetseminaret i august.

Byrådets beslutning den 22. marts om genåbning af budget 2010 indebærer, at udvalgene i maj måned skal tage foreløbig stilling til reduktionsforslag i budget 2011, så konsekvenserne hurtigst muligt og i videst muligt omfang kan indarbejdes også i budget 2010. De budgetforbedringer, der herved opnås medgår til at styrke kassebeholdningen og *ikke* til at finansiere andre budgetproblemer.

Kvartalsvis opfølgning, specialiserede socialområde i 2010

Ud over den almindelige budgetkontrol, er der i 2010 i økonomiaftalen mellem regeringen og KL fastsat et krav om en kvartalsvis opfølgning på det specialiserede socialområde. Kvartalsopfølgningen skal forelægges byrådet senest 1. maj, 1. august, 1. november 2010 og 1. februar 2011.

Visioner og Mål

Fagudvalgene skal for hvert enkelt politikområde vurdere, om visionen for politikområdet, der fremgår af det vedtagne budget eventuelt skal justeres. Som udgangspunkt er visionen flerårig, og skal kun justeres ved konkret behov herfor.

Desuden skal der udarbejdes maksimalt 3 mål pr. politikområde. Målene vedtages som en del af det samlede budget, og er altså mål, som Byrådet melder ud i forhold til borgerne.

Erfaringerne fra tidligere års målformulering er, at målene har en meget forskellig karakter – nogle er meget specifikke og procesorienterede, andre er mere generelle og resultatorienterede. Det betyder samlet set, at det kan være svært at fastholde det brede politiske ejerskab til alle målene.

Det er væsentligt at de maksimalt 3 mål pr. politikområde opleves som politisk væsentlige, og fremkommer ud fra en politisk prioritering i udvalget. Det må dog erkendes, at målene umuligt kan være dækkende for hele den politiske virksomhed, og der også formuleres mål i mange andre sammenhænge.

Målene skal være SMARTE, dvs:

- Specifikke
- Målbare,
- Accepterede
- Realistiske
- Tidsbegrænsede (målene skal vedrøre budgetåret 2011)
- Evaluerbare

Udvalgene bør senest i maj måned have drøftet hvilke mål, der skal prioriteres for 2011. Den konkrete "SMARTE" formulering af målene skal færdiggøres med henblik på oversendelse til budgetbehandling i juni.

De mål, der vedtages for 2011 vil blive fulgt op i forbindelse med budgetkontrollerne i 2011 og ved regnskabsaflægningen. Udvalgene skal løbende i 2011 have fokus på, at budgettets mål opfyldes.

Udover at der fastsættes mål i budgettet, fastsættes der politiske mål i diverse strategier og politikker, og der fastsættes konkrete mål i bl.a. selvforvaltningsaftaler, diverse projektbeskrivelser, etc. Med det høje aktivitetsniveau i kommunen er der stor risiko for at overskueligheden går tabt. På basis af projekt "Styr på styringen", som forvaltningen netop er ved at igangsætte, vil der inden næste års budgetproces igangsættes blive lavet et oplæg til hvordan det *samlede* arbejde med mål og resultatkrav kan forenkles og revitaliseres.

Tilbud om deltagelse i de politiske partiers budgetmøder

Økonomiforvaltningen står til rådighed for at deltage i partiernes budgetmøder fra april til oktober.

Budgetspørgsmål

De enkelte medlemmer af byrådet kan løbende igennem hele budgetlægningen stille spørgsmål om budgettet og den øvrige økonomi. Spørgsmålene stilles pr. mail til budgetchef Steen Andersen (stand@naestved.dk). Budgetchefen svarer enten selv på spørgsmålene, eller formidler svarene fra andre. Alle spørgsmål og svar sendes til hele byrådet. Ved større, krævende spørgsmål (svar), vurderer borgmesteren om der skal svares på spørgsmålene.

Ingen oversendelse af ufinansierede sager til budgetbehandlingen

Der kan ikke oversendes sager til budgetbehandlingen, som ikke er finansierede. Sager, der opstår i løbet af foråret 2010, og som skal med i budget 2011, skal indgå i fagudvalgets budgetbehandling, og dermed være underlagt krav om at det prioriteres og finansieres inden for udvalgets område.

Bilag 1

Tidsplan for budgetprocessen

Aktivitet	Tidsfrist	Ansvarlig
Budgetstrategi 2011	Direktionen 3. og 10. februar 2010 Økonomiudvalget den 22. februar og 15. marts 2010	Økonomiforv., Direktionen mv.
Temamøde om økonomi	Byrådet den 22. februar 2010	Direktionen og Økonomiforvaltningen
Høring på hjemmesiden, mulighed for at afgive høringssvar	April-oktober 2010	Økonomiforvaltningen
Opfølgning på budgetforliget fra 2010	Marts 2010	Direktionen
Befolkningsprognose 2010	Medio april 2010	Økonomiforvaltningen
Samlet budgetkontrol pr. 1/4-10		Direktionen
Kvartalsvis opfølgning på det specialiserede socialområde pr. 1/4		JOSF, i samarbejde med ØF
Foreløbig udvalgsbehandling af reduktionsforslag, så der kan opnås delvis effekt i 2010. (Kan finpudses/justeres til og med juni måned)	Maj 2010	Økonomiforvaltningen med inddragelse af fagforvaltning.
Budgetlægning på politikområderne.	Marts – juni 2010	Økonomiforvaltningen med inddragelse af fagforvaltning
Udarbejdelse af visioner og overordnede mål (se bilag)	Marts – juni 2010	Fagforvaltning med inddragelse af økonomikonsulenter
Temamøde, Byrådet, økonomi	18. maj 2010	Økonomiforvaltningen, Direktionen
Økonomiforvaltningen står til rådighed i budgetdrøftelser i de politiske grupper.	April – september 2010	Økonomiforvaltningen
Behandling af budgetforslag – drift og anlæg, takster og politiske mål i fagudvalg. <i>Minimum to behandlinger</i>	Faste fagudvalgsmøder: TU 8/3, 12/4, 3/5, 31/5, 21/6 EU 1/3, 22/3, 26/4, 17/5, 14/6 SU 1/3, 22/3, 26/4, 17/5, 14/6 OU 15/3, 19/4, 10/5, 14/6	Økonomiforvaltningen og Fagforvaltningen.

<i>Godkendes på den sidste behandling i juni 2010, dog undtaget UEA, der har en behandling den 9/8.</i>	BU 8/3, 12/4, 3/5, 31/5, 21/6 KU 8/3, 12/4, 3/5, 31/5, 21/6 LU 1/3, 22/3, 26/4, 17/5, 14/6 AU 8/3, 12/4, 3/5, 31/5, 21/6, 9/8 ØU 15/3, 19/4, 19/5, 7/6, 28/6	
Fagudvalgenes budgetmateriale lægges på hjemmesiden til budgethøring	Primo juni / Primo juli	Økonomiforvaltningen
Regerings-/KL-aftale, Lov- og cirkulæreprogram, indtægtsprognose mv.	Juni – juli 2010	Økonomiforvaltningen videreformidler materiale
Budgetopfølgning på særligt kritiske områder pr. 1/8-10		Direktionen
Kvartalsvis opfølgning på det specialiserede socialområde pr. 1/7		JOSF, i samarbejde med ØF
Behandling af program, totalbudget mv. til budgetseminaret	16. august 2010	Økonomiudvalget
Høringsfase 1 slut – disse høringssvar samles til budgetseminaret	Frist d. 11. august 2010	Økonomiforvaltningen
Høringsfase 2 igangsættes	11. august 2010	Økonomiforvaltningen
Sidste frist for materiale til budgetseminaret	11. august 2010	Økonomiforvaltningen
Udsendelse af materiale til budgetseminaret	19. august 2010	Økonomiforvaltningen
Budgetseminar MED	26. august 2010	Økonomiforvaltningen
Informationsmøder for politikerne	Den 24. – 26. august 2010	Direktionen, Økonomiforvaltningen
Budgetseminar Byråd,	29. august 2010 30. august 2010	Byrådet deltager, Økonomiforvaltningen planlægger, samler og udsender materialet
Budgetseminar, Hoved-MED	30. august 2010 (1 time)	Høringssvar præsenteres for byrådet.
Høring af MED-udvalg	Senest d. 28. august 2009 afhængigt af mødeplanerne.	MED-udvalg indtaster høringssvar på nettet
Høringsfase 2 slut – disse høringssvar samles til 1. behandling	Frist d. 27. august 2010	Økonomiforvaltningen

Faglige mål udarbejdes i forvaltningerne	August – september	Fagforvaltningen
Virksomhederne udarbejder egne mål	September – oktober	Virksomhederne
Der udarbejdes resultatkrav til de politiske mål	September – oktober	Fagforvaltningen
Kvartalsvis opfølgning på det specialiserede socialområde pr. 1/10		JOSF, i samarbejde med ØF
1. behandling	13. september 2010	Økonomiudvalget
1. behandling	20. september 2010	Byrådet
Frist for fremsættelse af politiske ændringsforslag	27. september 2010 kl. 12.00	Byrådet
2. behandling	4. oktober 2010	Økonomiudvalget
2. behandling	11. oktober 2010	Byrådet
Teknisk færdiggørelse	Oktober – november 2010	Økonomiafdelingen

Detaljeret tidsplan for det budgettekniske arbejde i Direktionen

- Fastlæggelse af disposition for Direktionens budgetnotat inden sommerferien
- Faste ugentlige møder med kommunaldirektøren/Direktionen, primo august til medio september 2010 (eks. 4/8, 11/8, 18/8, 25/8, 1/9, 8/9 og 15/9).
- Behandling af Lov- og Cirkulæreprogram den 4/8-10, genbehandling 8/9-10
- Faste månedlige status og planlægningsmøder med Kommunaldirektøren i foråret 2010

Bilag 2

Vision og Mål – skema

Mål for politikområde xx

Eksisterende vision for politikområdet (eventuelt justeret):

1. mål:

Handleplan: Hvilke aktiviteter skal sættes/holdes i gang for, at målet kan nås?

Delmål: Hvor langt skal I være nået ved budgetkontrollen?

Evaluering/måling: Hvordan vil I måle det?

Resultatmål: Hvad skal der helt konkret være opnået, når året er gået?

Eventuelt

2. mål:

Handleplan: Hvilke aktiviteter skal sættes/holdes i gang for, at målet kan nås?

Delmål: Hvor langt skal I være nået ved budgetkontrollen?

Evaluering/måling: Hvordan vil I måle det?

Resultatmål: Hvad skal der helt konkret være opnået, når året er gået?

Eventuelt

3. mål:

Handleplan: Hvilke aktiviteter skal sættes/holdes i gang for, at målet kan nås?

Delmål: Hvor langt skal I være nået ved budgetkontrollen?

Evaluering/måling: Hvordan vil I måle det?

Resultatmål: Hvad skal der helt konkret være opnået, når året er gået?

Bilag 3

Forslag til drift-omplaceringer - skema

Udvalg:

Politikområde:

Dato:

Udfyldt af:

I 2011-priser - i hele tusinder -=mindreudgifter, +=merudgifter

Nummer	Omplaceringsforslag	Funktion	2011	2012	2013	2014	Bemærkninger og konsekvenser
1		xx.xx.xx					
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
	I alt		0	0	0	0	

Bilag 4

Prioritering af anlægsforslag - skema

Udvalg:

Politikområde:

Dato:

Udfyldt af:

I 2010-priser – i hele tusinder

Prioritering	Anlægsprojekt	Funktion	2011	2012	2013	2014	Henvisning til noterne
1		xx.xx.xx					1.1
2							1.2
3							
4							
5							
6							
7							
8							
	I alt prioriterede anlægsprojekter						

Bilag 5

Beskrivelse og begrundelse for nye anlægsønsker - skema

Udvalg:

Politikområde:

Dato:

Udfyldt af:

I 2010-priser – i hele tusinder

Nr.	Anlægsprojekt	Funktion	2011	2012	2013	2014	Beskrivelse og begrundelse
1		XX.XX.XX					
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
	I alt nye anlægsprojekter						